

Amendement: Voorkom horizonvervuiling, voeg een ‘Horizonvisie’ toe aan de omgevingsvisie van Oss

De gemeenteraad van Oss, in vergadering bijeen op 19 juni 2025;

Constaterende dat,

- De Lithse Polder een uniek en waardevol landschap is met grote ecologische, cultuurhistorische en recreatieve betekenis voor de inwoners van Oss en omstreken, zoals benoemd door Behoud Lithse Polder;
- De beoogde megawindturbines in de Lithse Polder horizonvervuiling veroorzaken, wat een aantasting vormt van het open en ongerepte karakter van de polder. Naast landschapsvervuiling/ horizonvervuiling, komen de cultuurhistorische en recreatieve waarden in het geding, en kunnen er negatieve effecten optreden voor de op leefbaarheid en ecologie;
- De Commissie voor de Milieueffectrapportage (MER) op 10 maart 2025 heeft geconcludeerd dat het MER voor de Duurzame Polder cruciale informatie over natuureffecten mist, beschikbare natuurgegevens niet gebruikt, en aanvullend onderzoek vereist, wat de haalbaarheid van windturbines in de Lithse Polder in twijfel trekt;
- De Commissie MER heeft gewezen op de noodzaak van aanvullend onderzoek naar de impact van windmolens op natuur, met name vogels, en op beperkingen door laagvliegroutes van defensie, wat de haalbaarheid van windmolens in de polder in twijfel trekt
- **De Raad van State op 18 juni 2025 (Windpark IJsselwind, Zutphen) bepaalde dat Gelderland gezondheids- en milieurisico's van Bisfenol A (BPA) in windturbinecoatings moet onderzoeken, wegens mogelijke milieuvervuiling;¹**
- Het RIVM stelt dat lage hoeveelheden BPA gezondheidsschade kunnen veroorzaken, en BPA verboden is in babyflesjes²
- Er alternatieve energie-opwek mogelijkheden bestaan die minder ingrijpende gevolgen hebben voor het landschap en de leefomgeving;
- **De Omgevingsvisie Oss 2025 landschappelijke kwaliteit als kernwaarde benoemt;**

¹ <https://www.tubantia.nl/berkelland/gelderland-moet-gezondheidsrisicos-van-windmolenpark-in-zutphen-beter-uitleggen~ab218f62/>

² <https://www.tubantia.nl/berkelland/gelderland-moet-gezondheidsrisicos-van-windmolenpark-in-zutphen-beter-uitleggen~ab218f62/>

Overwegende,

- **Horizonvervuiling door windturbines de leefbaarheid en het polderlandschap schaadt**, zoals diverse actiegroepen Zuid-Holland's beleid (Noorder IJplas, 2024) onderstrepen;
- Het voorzorgsprincipe, zoals vastgelegd in de Europese SMB-richtlijn (2001/42/EG), onvoldoende is nageleefd bij de beoordeling van windturbines;
- **De Zutphen-uitspraak aantoont dat onvoldoende onderzoek naar BPA-milieuvervuiling voorzichtigheid vereist in de Lithse Polder;**
- Alternatieve lokale energie-opwek mogelijkheden onvoldoende in kaart zijn gebracht, denk aan onderzoek (eventueel in samenspraak met de Provincie) naar thoriumcentrales, SMR's (kernenergie), zonne-energie op daken, geothermie, etc.
- Een 'Horizonvisie' nodig is om landschappelijke kwaliteit te waarborgen.
- De RES en gasloos beleid niet juridisch bindend zijn, de Klimaatwet legt geen dwingende verplichtingen op;
- Noord-Holland windturbines bij Noorder IJplas weigerde (2024), mede vanwege horizonvervuiling;

Besluit:

De Omgevingsvisie Oss te wijzigen door aan 'Hoofdstuk 3 - Landschap en Duurzaamheid' de volgende Horizonvisie toe te voegen:

"Horizonvisie Oss

De gemeente Oss beschermt het open en ongerepte karakter van de Lithse Polder, een landschap van onschatbare ecologische, cultuurhistorische en recreatieve waarde. Horizonvervuiling wordt voorkomen door hoge structuren die het weidse uitzicht verstoren te weren, met als doel de esthetische en leefbare kwaliteit van ons polderlandschap te waarborgen. Deze visie legt vast:

- *Verbod op windturbines in de Lithse Polder om **horizonvervuiling**, Bisfenol A-verspreiding en overige negatieve natuureffecten te voorkomen, het voorzorgsprincipe (SMB-richtlijn 2001/42/EG) dient centraal te staan.*
- *Beperking van hoge structuren, zoals antennemasten, gemeentelijk vastgoed in de Osse polder/ buitengebieden, getoetst aan:*
 - *Visuele harmonie: behoud van de open horizon, raadpleeg omwonenden (draagvlak) .*
 - *Landschappelijke inpassing: aansluiting bij het polderkarakter/ de omgeving.*

- Ecologische neutraliteit: voorkom schade aan de biodiversiteit of dieren/vogels, raadpleeg hierbij IVN Oss, Behoud Lithse Polder en/of andere belangengroepen.
- Een milieu-effectrapportage (MER) verplicht te stellen voor toekomstige energie- of bouwprojecten met specifieke aandacht voor horizonvervuiling, gezondheidsrisico's en natuurimpact, zoals benadrukt in de Raad van State-uitspraak (18 juni 2025, Windpark IJsselwind).
- **Plan B 'lokale energie-opwek'**: Mogelijkheden worden verkend zoals zonne-energie op daken³, biogas, geothermie en kernenergie (thoriumcentrales en/of SMR's⁴) waarbij het landschap zoveel mogelijk wordt ontzien, ontwikkeld in samenspraak met Behoud Lithse Polder en IVN Oss.
- *Haalbaar perspectief: Streven om de 'Horizonvisie' binnen zes maanden uitgewerkt en vastgesteld te hebben, in overeenstemming met de genoemde criteria en betrokkenen en/of genoemde belangengroepen. De Horizonvisie wordt ter goedkeuring aan de raad voorgelegd."*

Marjolein van Hattem
Forum voor Democratie

³ Geef inwoners een stukje autonomie terug: Bied hen de mogelijkheid aan om zonnepanelen te combineren met een thuisbatterij, ook om het net te ontlasten (netcongestie).

⁴ **SMR's** zijn **Small Modular Reactors**: Kleine modulaire kernreactoren. Ze vormen een nieuwe generatie kernreactoren die ontworpen zijn om **veiliger, goedkoper en flexibeler** te zijn dan traditionele grote kerncentrales.